

însemna, de la caz la caz, *încăperea* în care mă aflu, *clădirea*, *cartierul*, *localitatea*, *regiunea* ș.a.m.d. Însă, după cum se va vedea mai departe, exemplele citate își găsesc explicarea în specificul graiurilor oltenesti, care, spre deosebire de celelalte graiuri și de limba literară, cunosc un sistem deictic cu trei trepte, raportat la cele trei persoane gramaticale.

În limba română literară și în anumite graiuri *aci* (*aciă*, *acilea* etc.) nu reprezintă decât o variantă a cuvîntului *aici* (*aicea*, *icea*, *ici* etc.). «Dicționarul limbii romine moderne» trimite, pentru sensul lui *aci*, la *aici*; rezultă că forma de bază este *aici*. La întrebarea pe care am pus-o mai multor persoane cu privire la identitatea sau deosebirea semantică ori stilistică a formelor *aici* și *aci* am primit răspunsuri diferite (mă refer la vorbitorii care nu sînt originari din Oltenia). Unii, mai ales bucureștenii, au fost de părere că *aci* este o «variantă populară» a lui *aici*. Alții, dimpotrivă, au susținut că *aci* este o formă literară, spre deosebire de *aici*, care-i folosită în conversație. (Acesta este cazul majorității informatorilor originari din Moldova și Ardeal, în al căror grai natal există — cu diverse variante fonetice — numai *aici*.) Foarte mulți au spus că între cele două forme nu e nici o deosebire semantică sau stilistică, dar că *aci* este întrebuițat mai rar. De fapt, deosebirea de frecvență presupune întotdeauna o deosebire stilistică: fiind folosită mai rar, forma *aci* este, în mod firesc, mai expresivă; am observat adesea, în vorbirea unor colegi, întrebuițarea formei *aci* în special în cadrul unor cuvîntări mai mult sau mai puțin solemne.

* * *

În graiurile oltenesti *aci* arată locul unde se află persoana (sau persoanele) cu care se vorbește. Acest pronume adverbial se opune atît lui *aici* (care arată locul unde se află persoana care vorbește sau persoanele în numele cărora se vorbește), cît și lui *acolo*⁶ (locul unde se află persoana sau obiectul despre care se vorbește; locul unde nu se află persoanele care participă la actul vorbirii). Iată sistemul pronomelor adverbiale demonstrative în graiul meu natal (Rocșoreni, raionul Strehaia, reg. Craiova):

pers. I: *aici*, *aicea*, *coleă* (*ici*, *icea*, *icișeă*,⁷ *iceășeă*, *atcișeă*, *atceășeă*;

pers. II: *aci*, *aciă* (*aciășeă*);

pers. III: *acolo*, *coló* (*coloșeă*)⁸.

Deosebirea între aceste trei adverbe precum și raportarea lor la cele trei persoane gramaticale (*aici* = *la mine*, *la noi*; *aci* = *la tine*, *la voi*; *acolo* = *în alt loc*, *unde nu ne aflăm nici eu, nici tu, nici noi, nici voi*) este cunoscută de toate graiurile oltenesti, ceea ce au confirmat aproape toate persoanele pe care le-am anchetat în acest sens. După cum se știe, din punct de vedere teritorial aceste graiuri nu se suprapun întru totul cu teritoriul provinciei istorice *Oltenia*: pe de o parte în raioanele de munte ale Olteniei se vorbesc și graiuri neoltenesti (bănățenești și ardelenesti) sau mixte, iar pe de altă parte unele dintre particularitățile dialectale oltenesti se întîlnesc și în graiu-

⁶ Pronunțat cu accentul pe silaba finală.

⁷ Prin grafia *șea* redau grupul *ș' + a*.

⁸ *Coló* (*coloșeă*) arată un loc unde nu se află persoanele care participă la actul vorbirii, însă apropiat de pers. I (de obicei locul spre care se arată cu degetul). Se spune *coló*, *pe dealu ăla*, dar nu se poate spune *coló*, *la București*, ci *acoló*, *la București*.